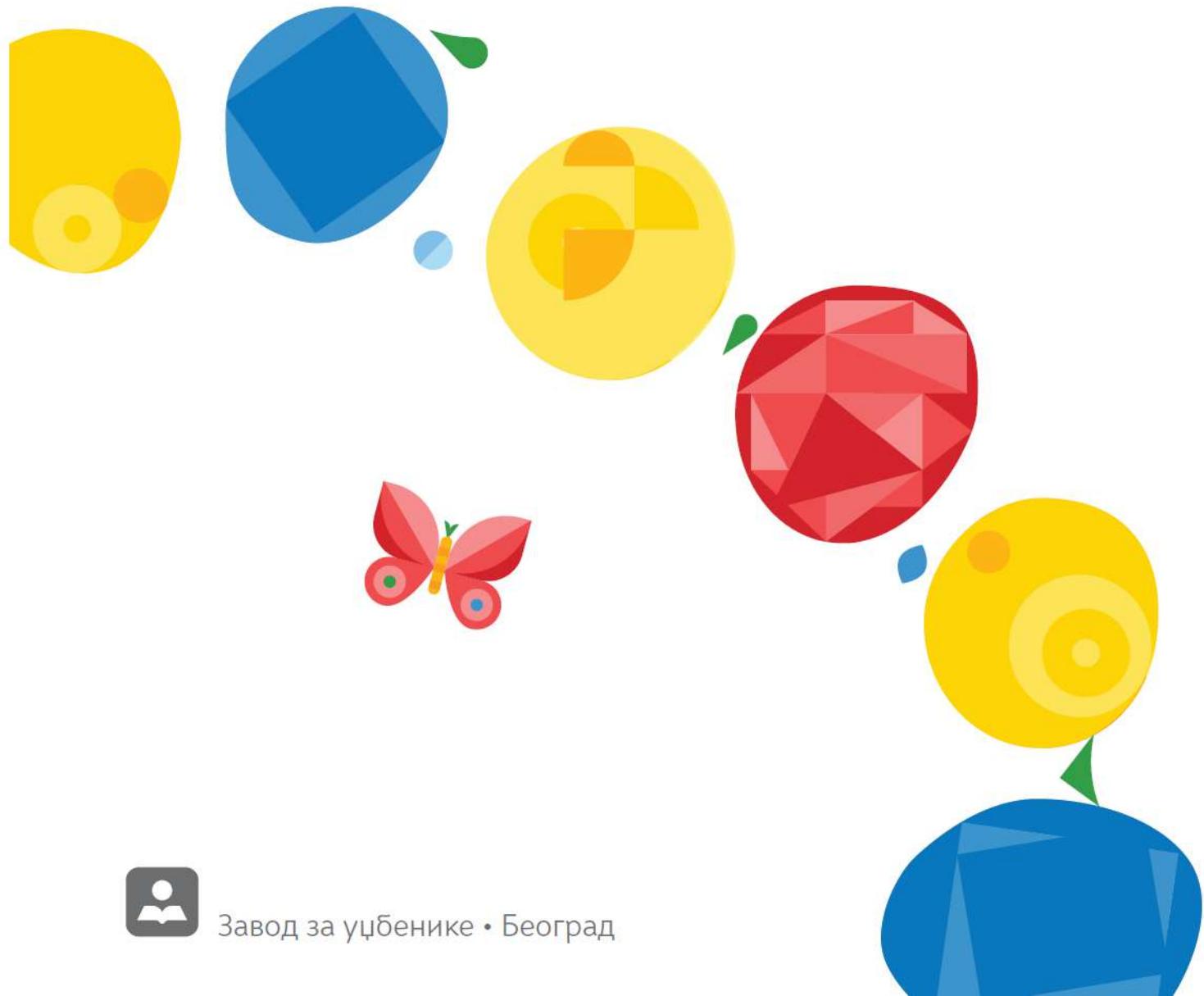

др Рајка Бошковић
мр Петар Вујошевић

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ЗА 1. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Завод за уџбенике • Београд

Уредник
Стефан Пауновић

Одговорни уредник
Слободанка Ружичић

Директор и главни уредник
Драгољуб Којчић

За издавача
Драгољуб Којчић

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
37.016:73/76-028.31(075.2)

БОШКОВИЋ, Рајка, 1966-

Ликовна култура : за први разред основне школе / Рајка Бошковић,
Петар Вујошевић ; [илустрације Тања Стевановић и Сергеј Туцаков]. - 1.
изд. - Београд : Завод за уџбенике, 2018 (Лозница : Мобид). - 59 стр. :
илустр. ; 29 cm

Тираж 2.000.

ISBN 978-86-17-19905-8

1. Вујошевић, Петар, 1959- [аутор]

COBISS.SR-ID 265924108

ISBN 978-86-17-19905-8

© Завод за уџбенике, 2018.

Ово дело не сме се умножавати, фотокопирати и на било који други начин репродуковати,
у целини, ни у деловима, без писменог одобрења издавача.

Поштовани прваци,

Ову књигу за вас осмишљавали смо са идејом и сталним подсећањем на дубоку народну мудрост да је „глава старија од књиге“.

Писали смо је и са спознајом да се данас, у доба рачунара и високоразвијене рачунарске технологије, може такође рећи да је глава старија и од рачунара, а све са жељом да ова књига у вама подстакне стваралачко мишљење - које се ствара само у глави човека. Такође, радили смо и са свешћу да су књиге, па и рачунари, резултат људског мишљења и способности сагледавања, осмишљавања, обликовања и стварања свега што се налази у животном окружењу.

Зато смо се потрудили да гледањем, разумевањем и сагледавањем, пре свега природе, простора и облика у њој, али и простора и облика начињених људском руком, пробудимо у вама искру радозналости, истраживачког духа и жељу да трагате за одговорима који су свуда око нас. Ми треба само да усмеримо своју пажњу, да их уочимо и довољно се потрудимо да сагледамо и разумемо оно што нам нуди свет око нас.

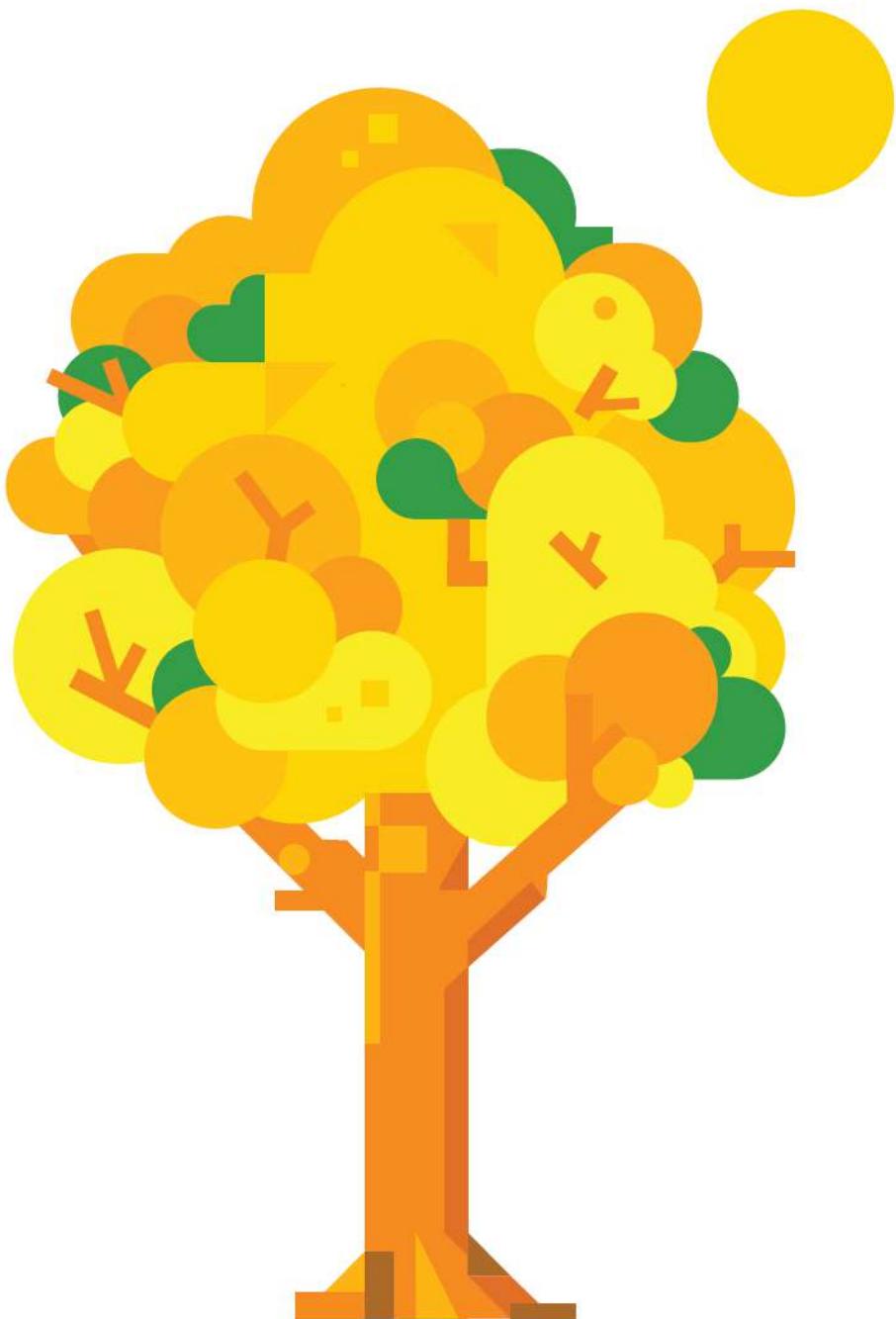
А онда, радосни и надахнути, slikom или обликом, да изразимо наш доживљај!

Аутори

Први део

ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ

ПРОСТОР И ЈА

Природни и направљени простор

Простор је све што видимо око себе.

Ми се налазимо у простору, као и све што постоји.

Природни простор – крајолик

Природа нас храни, у природи се одмарамо, контакт са природом нас оплемењује. Али, у природи треба бити опрезан и чувати се јер у природи постоје разне неочекиване опасности.

Човек борави и ужива у нетакнутом природном простору. Он га преобликује и прилагођава својим потребама.

Људи изгрђују насеља, села и градове да би лакше живели у заједници са другим људима.

Направљени простор – град

1. Пажљиво разгледај природу око себе. Да ли у природном окружењу преовладавају углести или заобљени облици? Одабери један део простора у природи, нацртај га и обој.
2. Обрати пажњу на који начин је уређен парк у твом граду/окружењу. У чему се разликује парк од пропланка са шумарком? Нацртај парк водећи рачуна о томе.

Отворени и затворени простори

ОТВОРЕНИ ПРОСТОР

Природни простор

Направљени простор

1. Потруди се да уочиш одлике затвореног простора у ком боравиш (учионице/ своје собе/гимнастичке сале). Настој да у свом раду истакнеш одлике по којима се тај простор разликује од отвореног простора у природи.

ЗАТВОРЕНИ ПРОСТОР

Природни простор

Направљени простор

Уређен и уредан простор у ком се борави обезбађује пријатност, удобност и лепоту.

2. Пажљиво разгледај своју околину. Који су отворени а који затворени простори?
Одабери простор који ти је занимљив и нацртај га са свим одликама по којима ће твој друг моћи да га препозна.

УСТАНОВЕ КУЛТУРЕ

Врсте установа

Установе културе чувају, проучавају и представљају културу и културно наслеђе.

Најзначајније установе културе су музеји, библиотеке, позоришта, галерије, биоскопи и друге.

Музеј

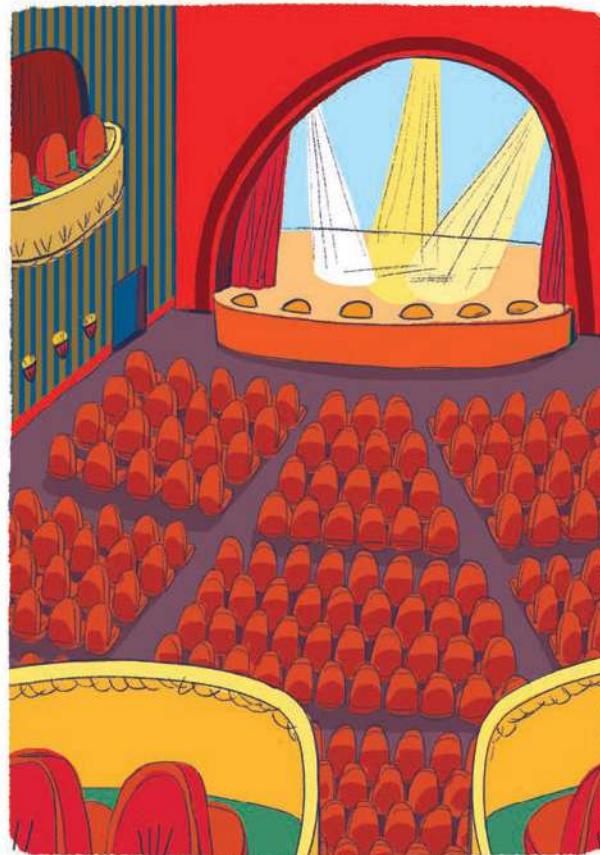

Галерија

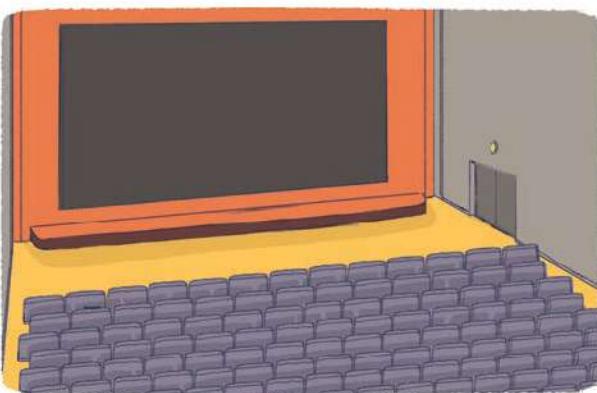
Када одрастеш, ти ћеш памтити свој град/село/земљу по значајним споменицима и грађевинама. Такође, твоји другари из света препознаваће твој град по значајним грађевинама и споменицима. Зато је веома важно представити их и сачувати као културно благо.

Библиотека

Позориште

Биоскоп

1. Од установа културе у свом окружењу одабери једну која ти је најзанимљивија. Нацртај и обоји ту грађевину. Потруди се да уочиш и истакнеш одлике по којима се та грађевина издваја од других.
2. Нацртај галеријску поставку са slikama на зиду водећи рачуна да изложене слике буду различитих величина.

Правила понашања

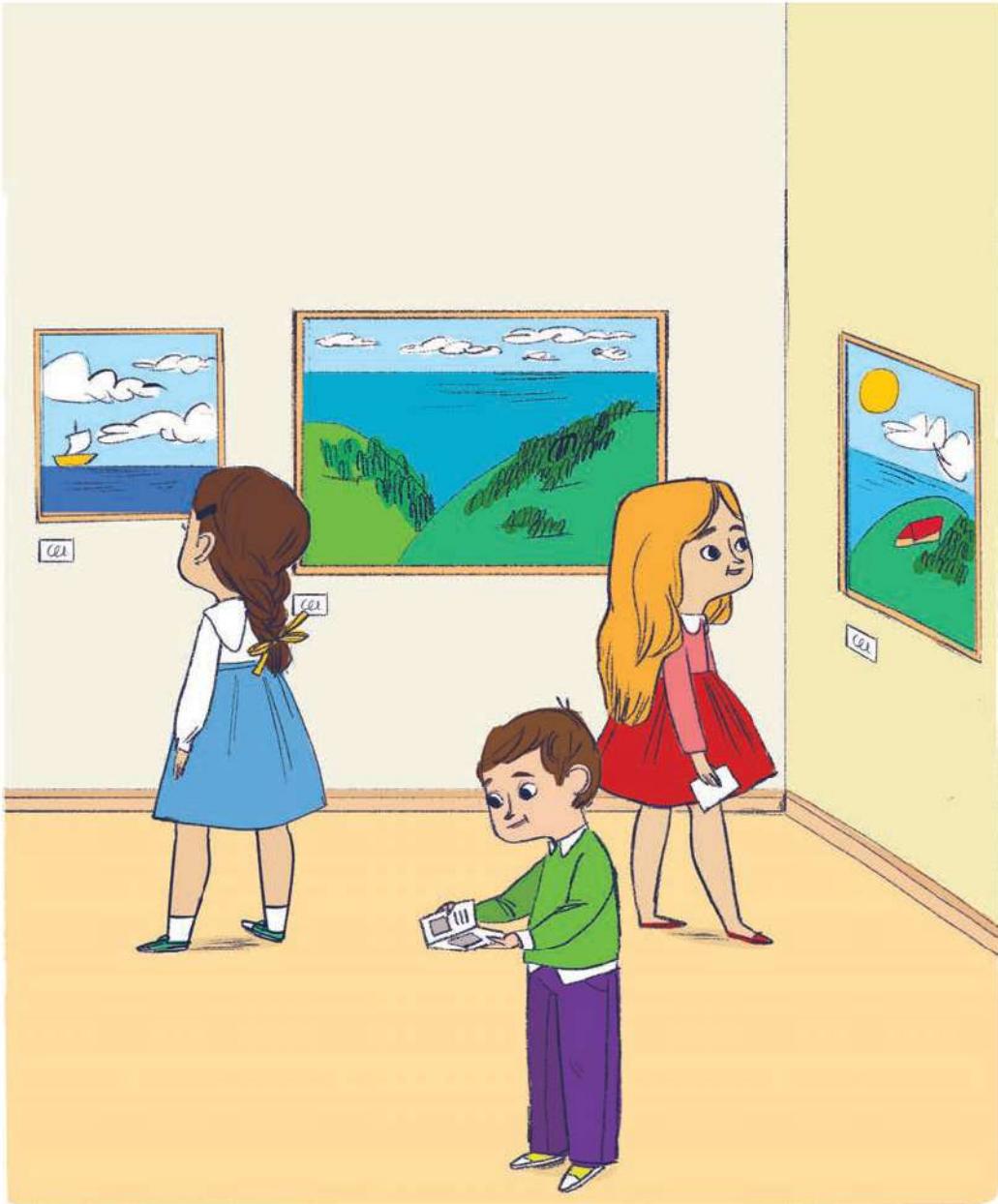
Свака установа културе има одређена правила понашања.

Поштовање правила понашања омогућава и нама и другима пун и неометан доживљај.

Боравак у библиотеци

Свако шушкање, разговор или чак дошаптавање, као и употреба мобилног телефона ремете пун доживљај дела – изложбе, књиге, представе, филма.

Посета галерији

У галеријама и музејима непоштовањем правила понашања можемо оштетити изложене предмете.

1. Осмисли и нацртај одећу за одлазак у позориште за твог друга или твоју другарицу из клупе.

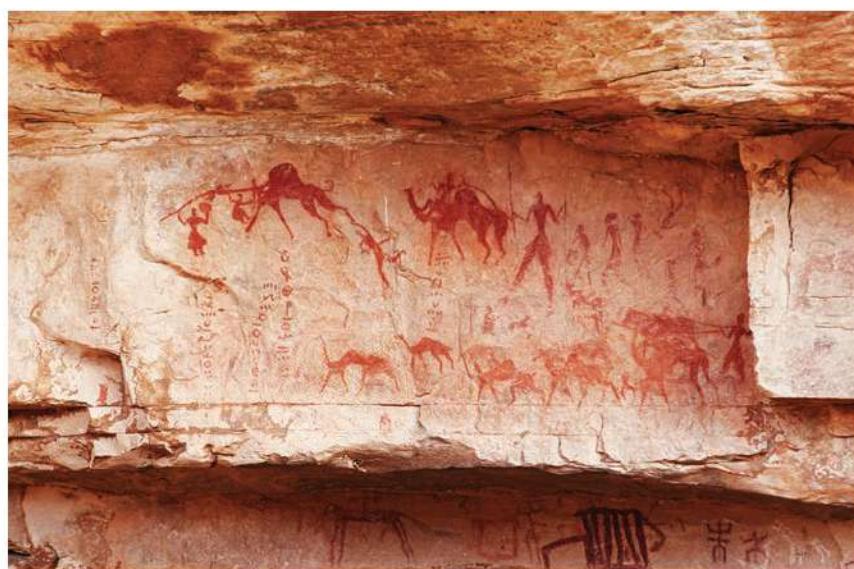
УМЕТНИЧКА ЗАНИМАЊА

Сликар – слика

Сликар је особа која бојама ствара слику.

Слика је уметничко дело урађено бојама.

Слике се израђују на различитим подлогама. Најзаступљеније подлоге за слике су зид, дрво, платно и папир.

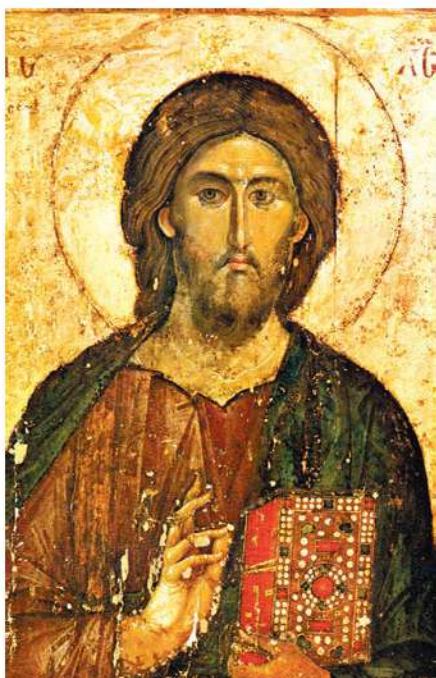
1.

2.

Слике на зиду

Слике се налазе у галеријама, музејима и храмовима, као и у приватним и пословним просторијама.

3.

4.

Слика на дасци

Слика на платну

1. Бела рада

Мало сунце
с венчићем на глави
прогрејало
у зеленој трави,
због њега се
небо лепше плави.

Добрица Ерић

Нацртaj и обој неки свој доживљај природе сличан овом у песми.

Вајар – скулптура

Вајар је особа која помоћу различитих материјала ствара скулптуру.

Скулптура је уметничко дело урађено од неког материјала.

Вајарско дело може да буде скулптура у простору и рељеф на зиду.

5.

Скулптура у камену

6.

Рељеф у камену

Вајарска дела се налазе у музејима, галеријама, храмовима, у просторима у којима се живи и ради, али могу бити постављена и на трговима и у парковима.

1. Обрати пажњу на то које су скулптуре представљене у овом уџбенику.
По чему се разликује скулптура од слике?
2. Размисли и покушај да уочиш која је разлика између рељефа и слике?
Наведи шта им је заједничко, а затим оно по чему се разликују. Затим уради цртеж за рељеф.

Фотограф – фотографија

Фотограф је особа која помоћу апарата прави фотографију.

Фотографија је слика направљена помоћу неког техничког апарата (фото-апарат, камера, мобилни телефон).

Фотографија може да буде црно-бела и у боји.

7.

Црно-бела фотографија

Фотографија може да буде штампана (на папиру) и електронска (на экрану).

8.

Фотографија у боји

1. Размисли и потруди се да уочиш која је разлика између фотографије и слике. Одабери предмет у свом окружењу и фотографиши само један детаљ на њему. Покушај да објасниш зашто те је привукао баш тај детаљ који си издвојио/издвојила.

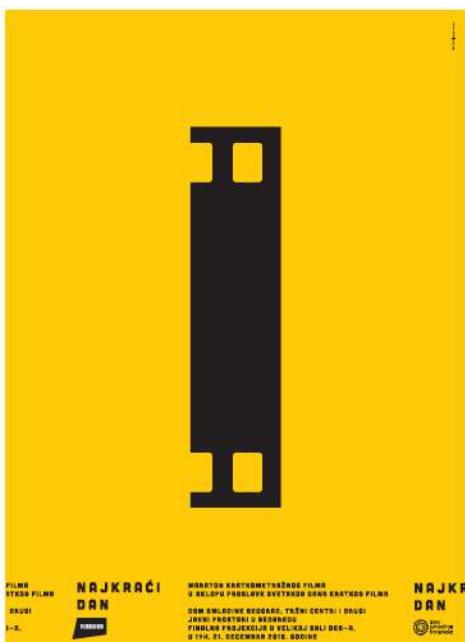
Дизајнер – дизајн

Дизајнер је особа која осмишљава изглед предмета и прави нацрт. По његовој замисли се праве предмети.

Дизајнерско дело је нацрт на основу ког се праве предмети које човек користи.

Знак

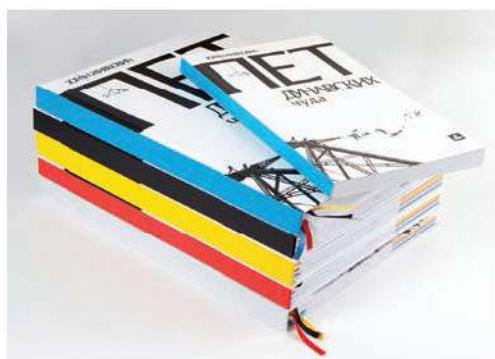

Постер

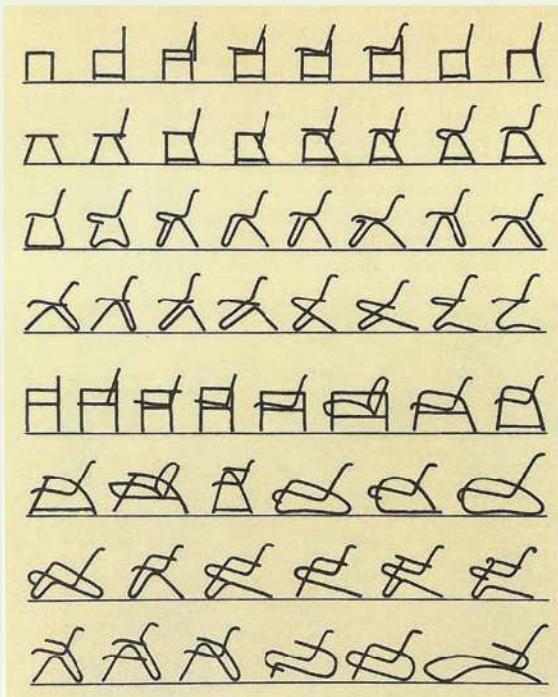
Аа Бб Вв Гг Ђђ
Ђђ Ее Жж Зз Ии
Јј Ќњ Љљ Ќњ Ќњ
Нн Нњ Оо Пп Рр
Сс Тт Џј Јј Фф
Хх Цц Ќј Ќј Шш

10.

Писмо

Књига

Нацрт за столице

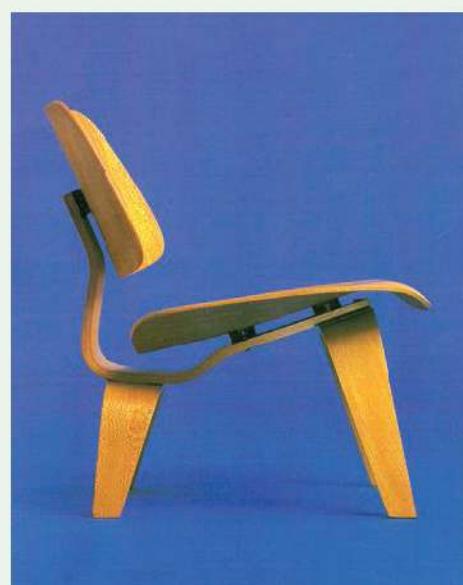
Нацрт за аутомобил

13.

Прибор за јело

14.

Столица

16.

1. Осмисли и нацртај шољу, столицу или перницу које би желео/желела да користиш.
2. Замисли потпуно необичан облик маске за мобилни телефон. Нацртај га и обој.

НАУЧИЛИ СМО ДА...

Постоји природни и направљени простор.

Простори могу бити затворени и отворени.

Све што видимо налази се у простору.

Установе културе чувају, проучавају и представљају културно наслеђе.

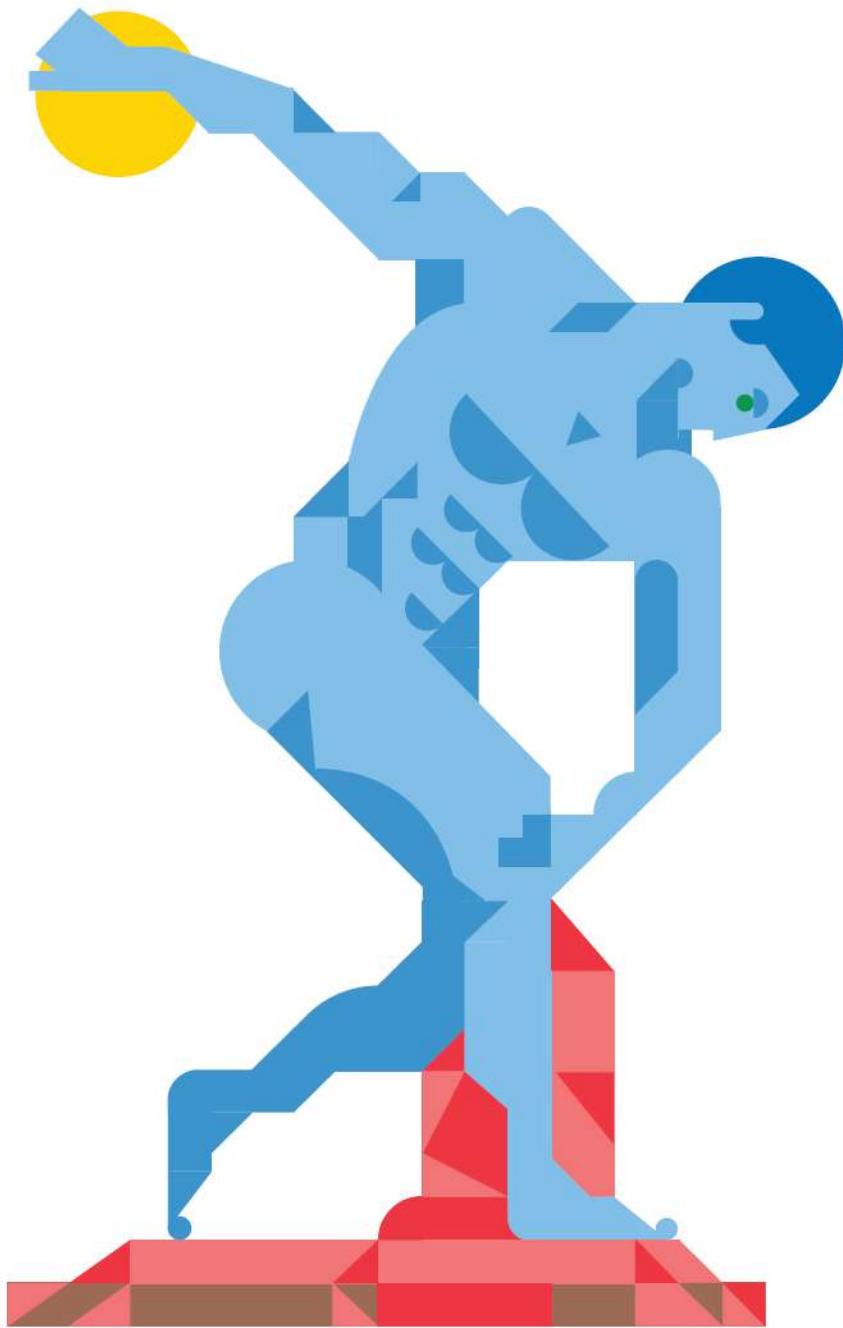
Правила понашања треба да се поштују у установама културе.

Сазнали смо шта ради сликар, вајар, фотограф, дизајнер.

Други део

ОБЛИК И ОБЛИКОВАЊЕ

ОБЛИЦИ У ПРОСТОРУ

Правилни и неправилни облици

Све што постоји, има одређен облик. У нашем окружењу постоје природни облици и облици које је направио човек. Природне облике човек затиче у свом окружењу као већ створене.

Облици могу да буду правилни и неправилни.

Изражајност и лепоту имају и правилни и неправилни облици.

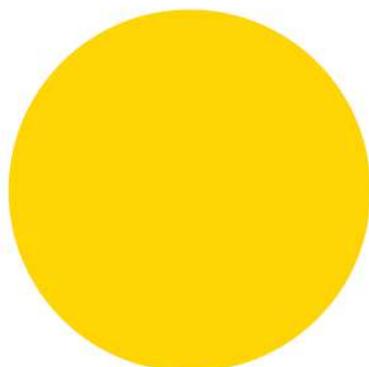
1. Пажљиво разгледај и уочи шта у нашем окружењу има основне облике.

- сунце, тањир, кликер, плод...
- кућа, двориште, слика...
- кров, пирамида...

Нацртaj предмет по свом избору користећи само ова три облика.

Облике можемо свести на круг, троугао и квадрат. Зато круг, троугао и квадрат представљају основне облике.

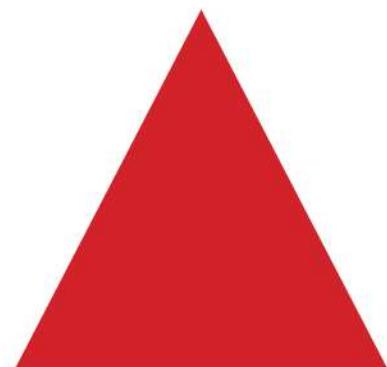
ОСНОВНИ ОБЛИЦИ – КРУГ, КВАДРАТ И ТРОУГАО

КРУГ

КВАДРАТ

ТРОУГАО

ОСНОВНЕ БОЈЕ – ЖУТА, ЦРВЕНА И ПЛАВА

Мешањем три основне боје могу се добити све остале боје.

2. Направи шару за шал користећи три основна облика и три основне боје.
3. Одломи комадић сунђера да буде неправилног облика и умачући га у боју њиме насликај дрво у парку. Упореди тај рад с претходним. Покушај да уочиш и наведеш одлике правилних и одлике неправилних облика.

Особине облика

Облици се препознају на основу својих особина.

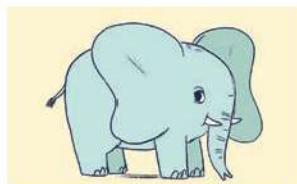
Упоређивањем предмета можемо одредити њихове особине.

цело

део

велико

мало

високо

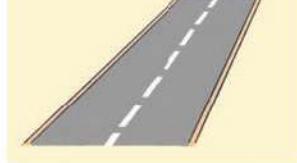
ниско

дугачко

кратко

широко

уско

1. Каменчић, слушалице за телефон, грумен земље, ранац, колач, цвет, лопта, књига, кутија, торта, шатор. Од наведених предмета одабери један правилног и један неправилног облика. Неправилан облик нацртај на левој страни, а правилан на десној, и обој их. Покушај да уочиш и прикажеш њихове особине.

Различите особине облика омогућавају да их уочимо и разликујемо.

тамно

светло

обојено

безбојно

шарено

једнобојно

тврдо

меко

храпаво

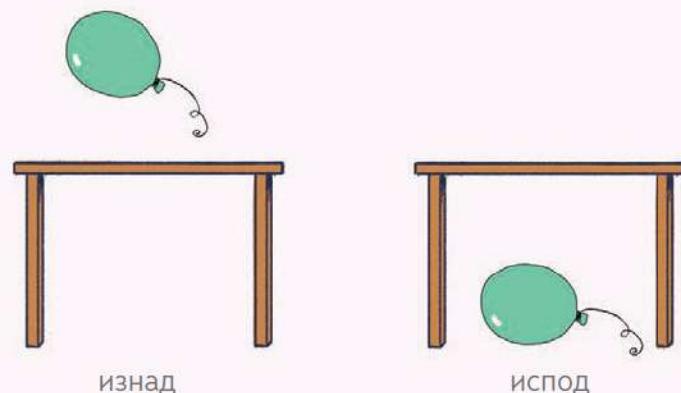
глатко

2. Користећи школски прибор (гумица, блок бр. 5, перо, четкица, водене боје, свеска, сунђер, креда) нацртај рад. Поделите се у две групе. Једна група нека нацрта свој радни сто и да на њему од предмета с илустрације одабере и наслика оно што је: меко, мало, уско и једнобојно. Друга група да наслика оно што је тврдо, велико, широко и шарено.

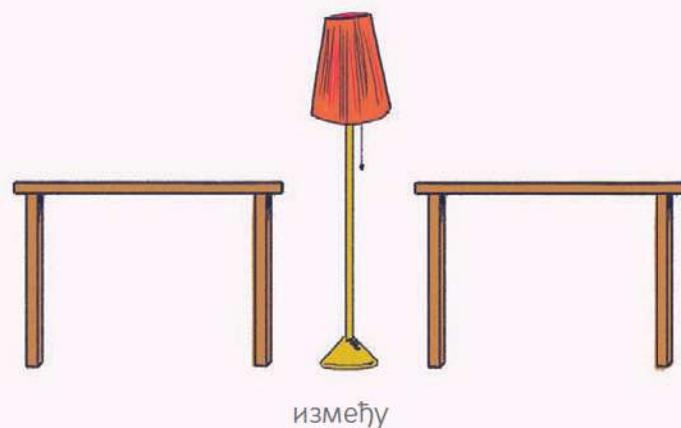
Положај облика у простору

Облици увек заузимају неки положај у простору.

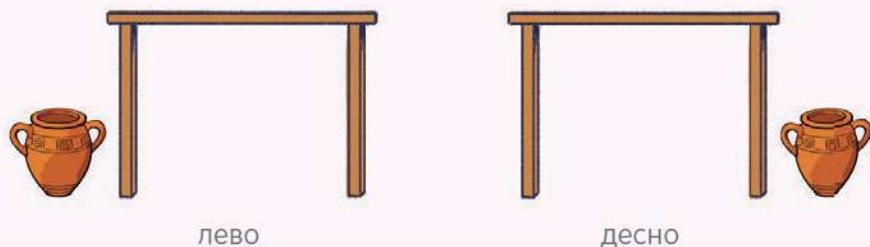

изнад

испод

између

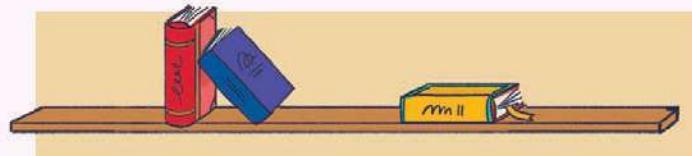
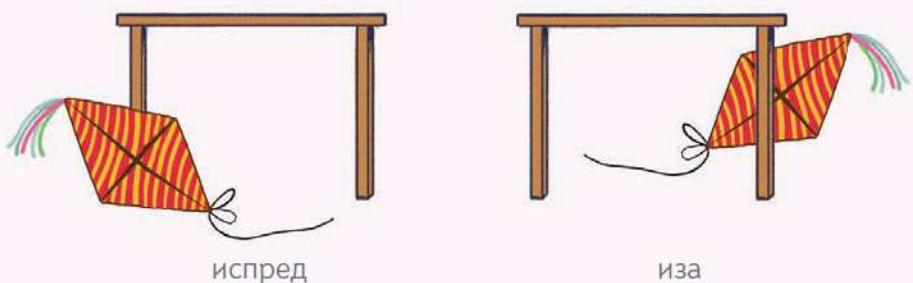

лево

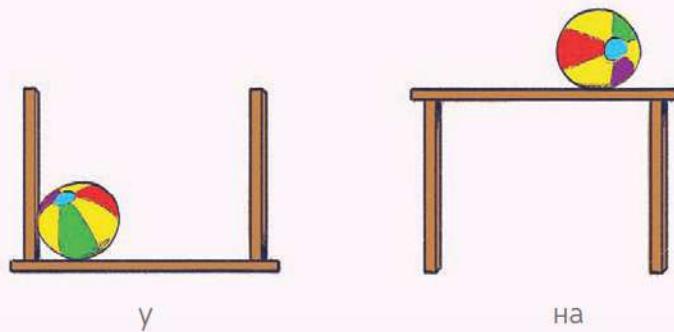
десно

1. Нацртај и обој сто и на њему предмете црвене боје. **Изнад** стола нацртај лустер, **иза** стола лампу.

Положај облика одређујемо увек у односу на други облик.

усправно, косо, положено

- 2. Нацртај књиге у полици и распореди их **усправно, положено и косо**.
- 3. Нацртај сто, а **испред** стола нацртај столицу, **десно** кревет, а **лево** лампу.

Кретање облика у простору

Облици се крећу на различите начине у простору.

Кретање нагоре

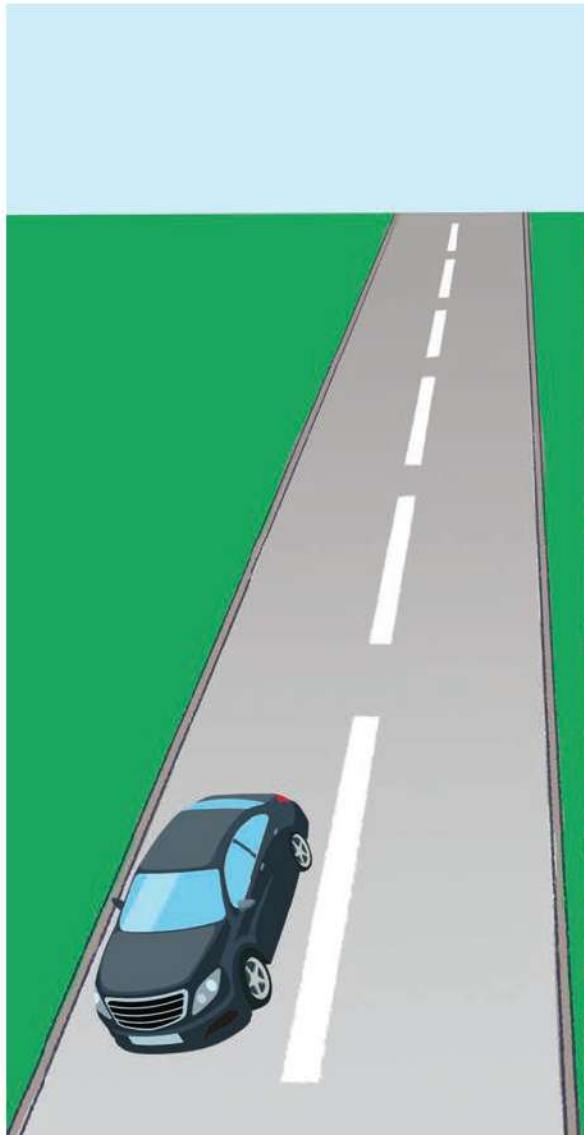
Кретање надоле

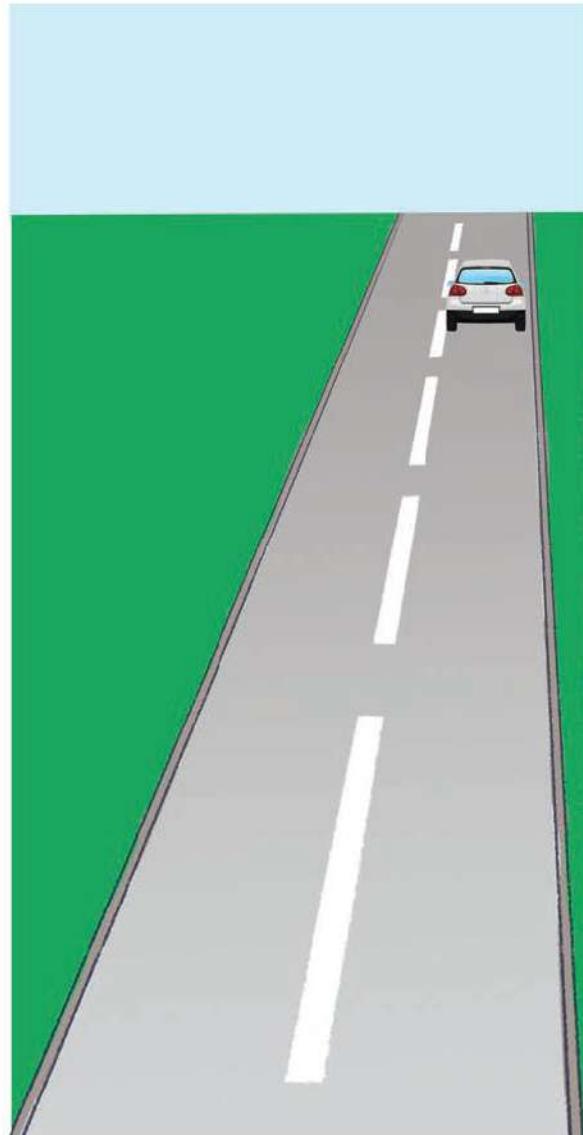
Кретање налево

Кретање надесно

Када се аутомобил приближава изгледа као да постаје све већи, а када се удаљава изгледа као да постаје све мањи.

Приближавање аутомобила

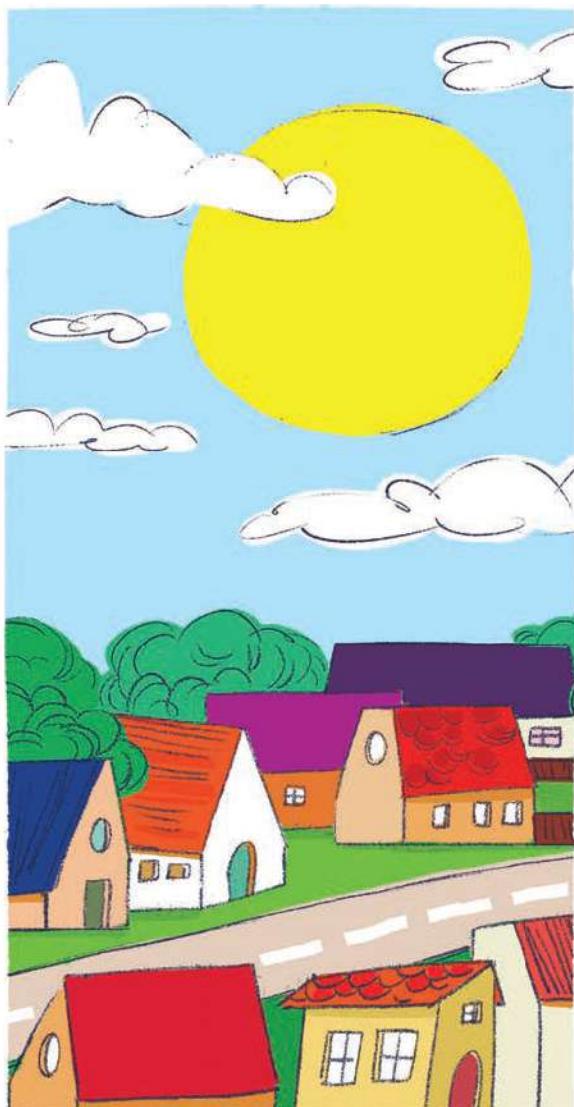
Удаљавање аутомобила

1. Нацртај улицу с колоном аутомобила водећи рачуна о величини сваког од њих.

Светлост и сенка на облицима

Светлост омогућава да видимо свет око себе.

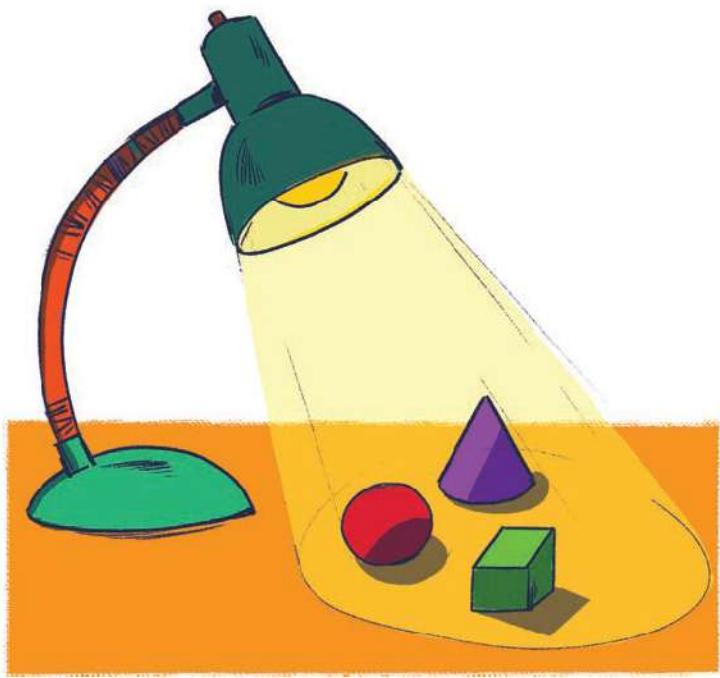
Постоје природни и вештачки извори светлости.

Природна светлост Сунца

Вештачка светлост уличне светильке

Сенка која је оштра

Сенка која није оштра

1. Посматрај дрво, стуб или светиљку у дворишту школе по сунчаном дану. Нацртај тај облик и његову сенку. Уочи у каквом су односу облик предмета и његова сенка. Размисли када је сенка оштрија. Да ли је оштрија када је извор светlostи јачи или када је слабији?

ОБЛИКОВАЊЕ УМЕТНИЧКОГ ДЕЛА

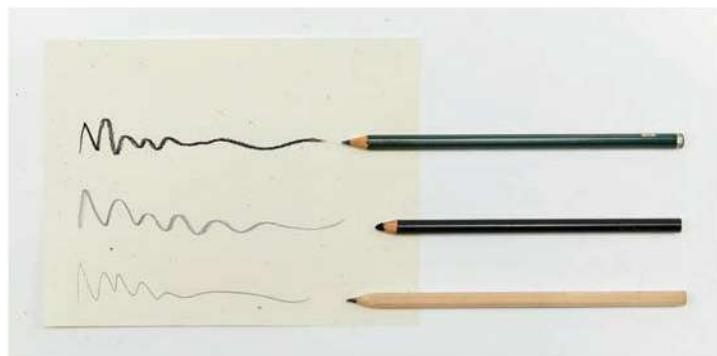
Обликовање цртежа

Цртеж је начин уметничког изражавања помоћу линија.

Цртати се може на скоро свакој равној подлози.

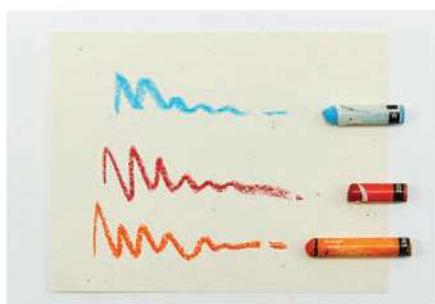
Угљен

Графитна оловка

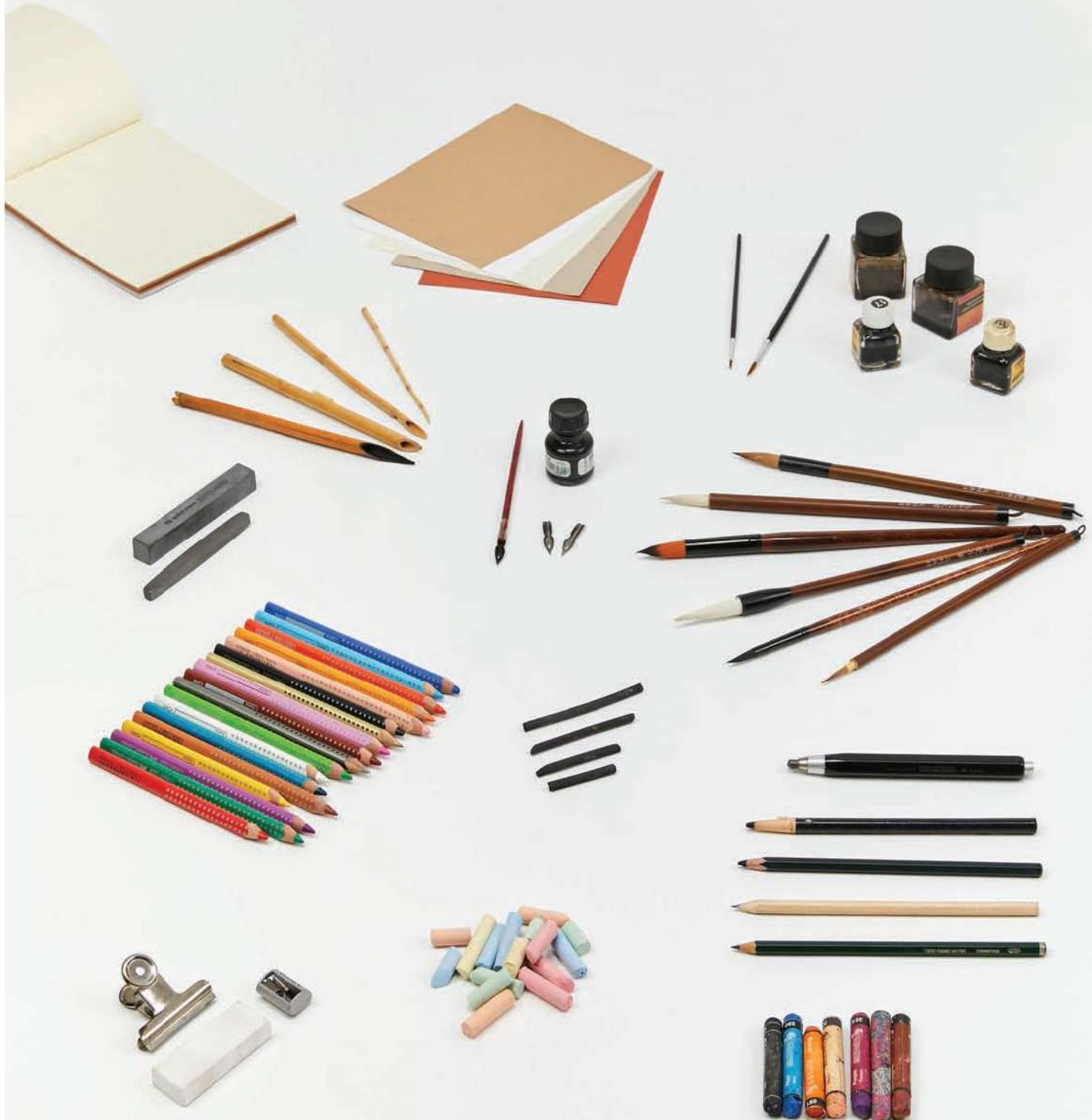
Туш

Пастел

ВРСТЕ ЛИНИЈА

1. Покушај да у природном окружењу – парку или поред реке – уочиш какве линије преовладавају: праве, криве или таласасте. Нацртај тај призор линијама које си уочио.

Обликовање слике

Сликање је начин уметничког изражавања бојом на некој подлози.

Део слика на зиду

Део слике на дасци

Део слике на платну

1. жута - сунце...

црвена - лава, крв...

плава - небо, море...

Размисли и наведи шта је још у природи у основним бојама. Изабери три облика из природе или три направљена облика који су жути, црвени и плави, нацртај их и обој.

Боје у праху, боје у туби, водене боје, четкице, платно
и остали прибор за сликање.

2. Насликај вазу са цвећем и обој је користећи четкице различитих дебљина.

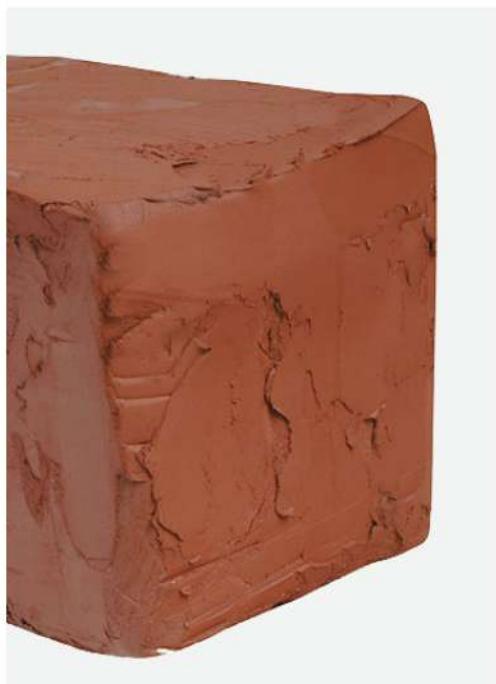
Обликовање скулптуре

Скулптура се може правити додавањем и одузимањем различитих материјала, што се назива вајање.

За вајање се могу користити глина и гипс.

Глина је врста земље коју када наквасимо можемо лако обликовати.

Гипс је врста материјала у праху, који када се помеша са водом, а затим осуши, постаје чврст.

Део скулптуре у глини

Део скулптуре у гипсу

Облик од гипса

Облик од глине

Гипс у праху

Грумен влажне глине

Прибор за обраду
меких материјала

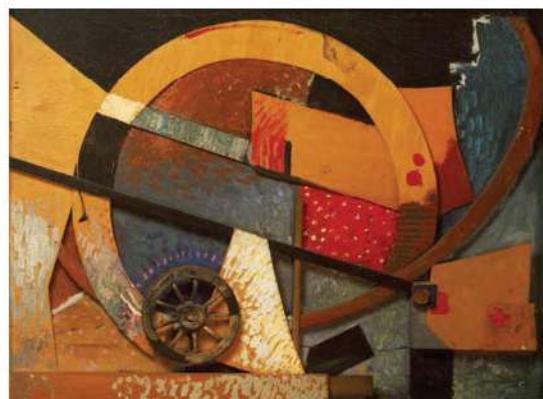
1. Гњечењем размекшај глинамол или пластиelin. Од комадића те масе направи мачку која лежи, слона или голуба. За обликовање главе користи алатке којима ћеш одузимати вишак масе и исцртати детаље. Можеш користити дрвени штапић за роштиљ, штапиће од сладоледа, делове истрошене хемијске оловке и слично.

Преобликовање

Преобликовање је спајање постојећих предмета и делова предмета у нов облик.

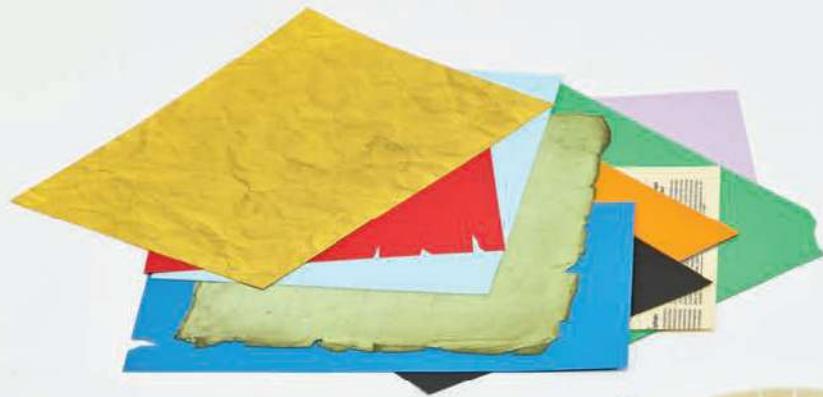
За преобликовање се користе различити предмети и материјали.

Искоришћене и одбачене предмете на овај начин поново враћамо у употребу.

19.

Уметнички радови настали преобликовањем

Искоришћени папир,
делови папирне кесе,
конопац, оловке, дрво,
поломљена штипаљка,
пластика...

1. Од старих новина и часописа исецањем или цепањем направи материјал којим ћеш урадити нов рад лепећи делове на папир.
2. Припреми новински папир, оштећене и папире у боји, разне делове оштећених предмета. На картонској подлози величине блока 3. резањем и лепљењем направи нов рад од тог материјала. Води рачуна о комбиновању различитих материјала.

НАУЧИЛИ СМО ДА...

Сваки облик има одређене особине.

Постоје правилни и неправилни облици.

Код облика запажамо положај, кретање,
светлост и сенку.

ОСНОВНИ ОБЛИЦИ

Круг
Троугао
Квадрат

ОСНОВНЕ БОЈЕ

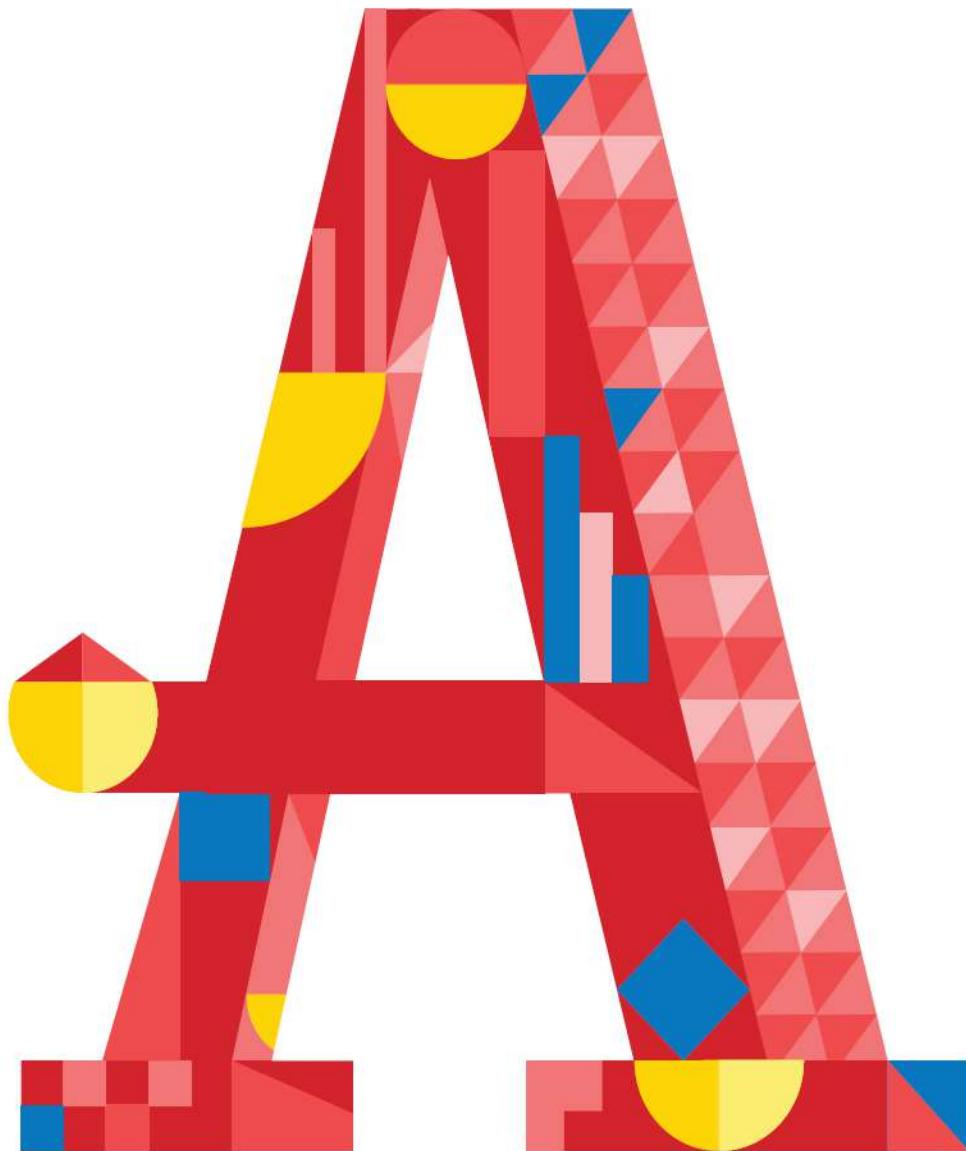
Жута
Црвена
Плава

Уметничко дело може бити цртеж, слика и скулптура.

Трећи део

СПОРАЗУМЕВАЊЕ СЛИКОМ И РЕЧЈУ

ИЗРАЖАВАЊЕ СЛИКОМ И РЕЧЈУ

Илустрација/Стрип

Илустрација је осликовање неке приче.

20.

21.

22.

Илустрације у књизи

Стрип је низ слика с речима које приказују неку причу или догађај.

23.

Стрип

1. Добар друг

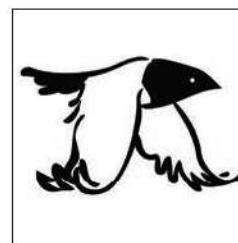
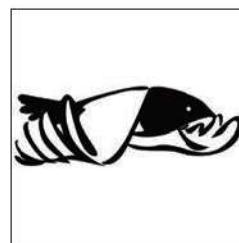
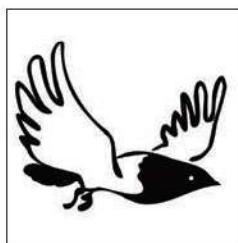
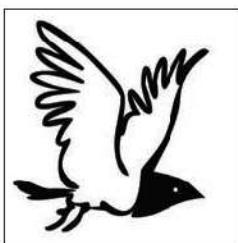
Који има добра друга
не боји се очајања,
подељена туга
упола је мања;
подељена срећа
два пута је већа.

Јован Јовановић Змај

Илуструј ову песму. Прво је пажљиво прочитај и размисли о њој.

2. Смисли причу и прикажи је стрипом с најмање три слицице. Потруди се да се речи из твоје приче ускладе са сликама.

Цртани/Анимирани филм

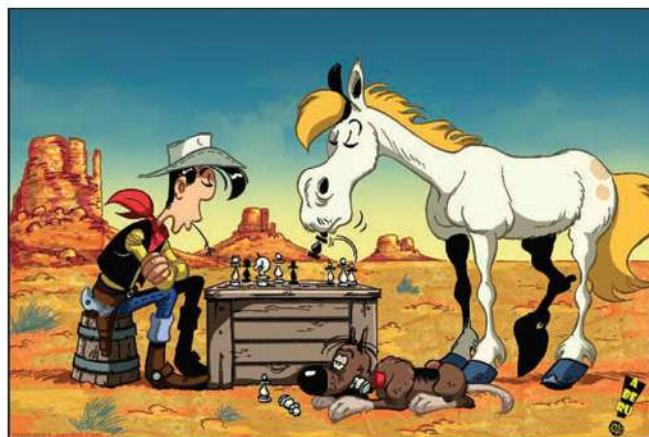
Цртани филм је врста филма који се прави од приказа нацртаних ликова са звуком и музиком.

Анимирани филм разликује се од цртаног по томе што се поред нацртаних ликова користе и лутке.

Цртани и анимирани филм дају привид покрета помоћу брзог смењивања слика да би се илустровала прича.

Занимљивост

У цртаном и анимираном филму кретање ликова постиже се смењивањем најмање 16 сличица у секунди. То значи да је за један такав филм потребно урадити велики број приказа.

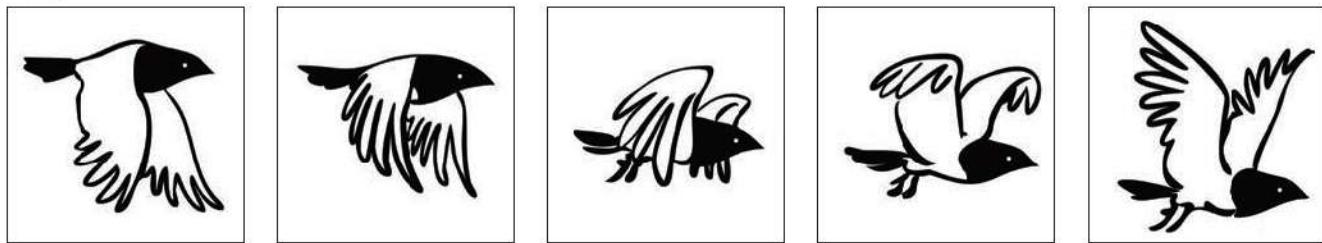

24.

25.

Примери из цртаних филмова

Цртани и анимирани филм данас се најчешће ради и одређеним компјутерским програмима.

26.

Пример из анимированного фильма

1. Замисли и нацртај неког новог јунака за цртани филм.
  2. Направи две фигуре од пластилина које би имале главне улоге у твом анимираном филму.

ЗНАК

Слова

За међусобно споразумевање људи користе слова.

Сва слова чине писмо једног језика.

27.

28.

Иницијал у средњовековном
сликарству

Савремени иницијали

Лепо написана слова могу имати и уметничку вредност.
Такав начин писања назива се и краснопис или калиграфија.

Иницијал је почетно слово у тексту које је украшено.

1. Л – као лик, лепота, ласта, лахор... Размисли и сети се које још речи почињу са словом Л, одабери једну од њих и нацртај ово слово као иницијал.

А Б В Г Д Ђ Ѓ Ј Ј Ћ Ћ Ј Ј Ћ Ћ Ј Ј
П Р К Т Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ

А Б В Г Д Ђ Е Ж З И Ј К Л Ђ М
Н Ј О П Р С Т Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ

а б в г д ђ е ж з и ј к л љ м н њ о љ
р с т ђ у ф х ц ч ћ ћ

҆ Б В Г Д Ђ Ѓ Ј Ј Ј Ј Ј Ј Ј Ј
Т Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ

А Б В Г Д Ђ Е Ж З И Ј К Л Ђ М
Н Ј О П Р С Т Ђ Ђ Ђ Ђ Ђ

Ћирилично писмо

Слава је смираја од књије.

Српска народна умотворина

2. Осмисли наслов приче коју би волео да једном напишеш. Испиши га краснописом на листу из блока.
3. Нацртај преко целог листа блока почетно слово свог имена. Украси га биљним или геометријским елементима.

Цифре

Цифре су знакови којима се исказује мера и количина.

Цифре су: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Ноте

Ноте су знакови којима се записује и по којима се изводи музика.

1. Испиши датум свог рођења и украси све цифре.
2. Покушај да осмислиш један знак за музику на мобилном телефону.

Традиција – празници и укравашавање

Вредности живота и културе које наслеђујемо од предака називају се традиција.

Човек је одувек имао потребу да предмети поред тога што су корисни, буду и лепи.

Преслица

Део народне ношње

Чарапе

Украси осим тога што украсавају могу имати и неко значење.

Шара са слике на зиду

-
1. На папиру из блока нацртај две водоравне траке, а између њих шаре, користећи наизменично три основна облика и обој их.
  2. Од урађених радова током школске године одабери један који би желео/желела да сачуваш. На стр. 57. на означеним деловима у боји нанеси по мало лепка и пажљиво залепи свој рад да би га сачувао.
  3. Нациртај облике којима би украсио вакершње јаје. Нациртај јаје и украси га користећи те облике.

Игра

Игром може да се изрази лепота покрета људског тела.

Кроз игру се покретом изражавају и обичаји одређене заједнице, племена и народа.

Племенска игра

Народна игра

Савремена игра

Пантомима је изражавање покретима тела без речи и звука.

Пантомима

1. Направите групе од по шест ученика. Свака група нека одабере једну реч од пет слова. Сваки ученик у групи нека покуша да својим телом направи једно слово из одабране речи. Када се направи реч, шести ученик нека фотографише. На крају одштампајте, потпишите и залепите све фотографије на зид у учионици. Поведите разговор о томе.

НАУЧИЛИ СМО ДА...

Људи се споразумевају и изражавају речју, slikom, звуком.

Илустрација и стрип је изражавање slikom и речју.

Цртани и анимирани филм је изражавање slikom, речју и звуком.

Слова, цифре и ноте су графички знакови којима се људи споразумевају.

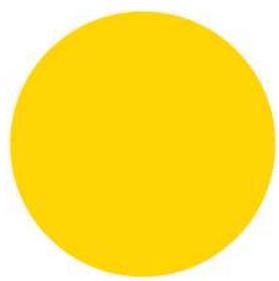
Украс, поред лепоте, може да пренесе и одређену поруку.

Покрет тела је посебан вид изражавања човека.

СПИСАК РЕПРОДУКЦИЈА

1. Цртежи на стенама, Тасили Н Ајер, Алжир, око 10000. пре нове ере
- 2.Хуан Миро, зидна слика, 1948.
- 3.Исус Христос, икона, Хиландар, 1260-1277.
- 4.Иван Табаковић, Свешти, облак и лејшер, 1963.
- 5.Мирон, Бацач диска, камен, Грчка, 460–450. пре нове ере
- 6.Рељеф из храма Кнум, камен, Египат, око 2000. пре нове ере
- 7.Анастас Јовановић, Аутобордереш, црно-бела фотографија,1847-1852.
- 8.Вилијам Еглston, Црвени јлафон, фотографија у боји, 1969-1971.
- 9.Милош Ђирић, Логотип Музеја савремене уметности у Београду, 1967.
- 10.Сања Кустурица, писмо Ноумевон, 2014.
11. Славимир Стојановић, постер за фестивал кратког филма, *Најкраћи дан*, 2015.
- 12.Тијана Павлов, *Леј дунавских чуда*, 2011.
- 13.Ерик Дикман, цртежи различитих типова столице, 1930-1931.
- 14.Василиј Кандински, Шољица и таџна за кафу, 1921.
- 15.Марко Луковић, цртеж за прототип аутомобила Ламборџини, 2001.
- 16.Чарлс и Реј Еменс, *ЛЦВ* столица, 1945.
- 17.Жорж Брак, *Флаша*, колаж, 1914.
- 18.Курт Швицерс, *Нова Мерз* слика, асамблаж, 1931.
- 19.Пабло Пикасо, *Глава бика*, асамблаж, 1942.
- 20.Борис Кузмановић, илустрација за књигу *Сврака Помодарка*, 2007.
- 21.Данијел Савовић, илустрација за књигу *Бројеви*, 2005.
- 22.Братислав Миленковић, илустрација, *Rise & Grind*, 2017.
- 23.Хојар Стравински, стрип
- 24.Талични Том, цртани филм
- 25.Породица Кременко, цртани филм
- 26.Прича о итражкама, анимирани филм
- 27.Средњовековни иницијал, *Мирослављево јеванђеље*, 12. век
- 28.Савремени иницијал, Огњен Пајић, 2018.

МОЈ ОМИЉЕНИ ЦРТЕЖ

Први део

ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ**ПРОСТОР И ЈА**

Природни и направљени простор	6
Отворени и затворени простори	8

УСТАНОВЕ КУЛТУРЕ

Врсте установа	10
Правила понашања	12

УМЕТНИЧКА ЗАНИМАЊА

Сликар – слика	14
Вајар – скулптура	16
Фотограф – фотографија	18
Дизајнер – дизајн	20

Научили смо да... 22

Други део

ОБЛИК И ОБЛИКОВАЊЕ**ОБЛИЦИ У ПРОСТОРУ**

Правилни и неправилни облици	24
Особине облика	26
Положај облика у простору	28
Кретање облика у простору	30
Светлост и сенка на облицима	32

ОБЛИКОВАЊЕ УМЕТНИЧКОГ ДЕЛА

Обликовање цртежа	34
Обликовање слике	36
Обликовање скулптуре	38
Преобликовање	40

Научили смо да... 42

Трећи део

СПОРАЗУМЕВАЊЕ СЛИКОМ И РЕЧЈУ**ИЗРАЖАВАЊЕ СЛИКОМ И РЕЧЈУ**

Илустрација/Стрип	44
Цртани/Анимирани филм	46

ЗНАК

Слове	48
Цифре	50
Ноте	51

УКРАС

Традиција – празници и укравашавање	52
---	----

ИЗРАЖАВАЊЕ ПОКРЕТОМ

Игра	54
------------	----

Научили смо да... 56

Списак репродукција	58
---------------------------	----

Др Рајка Бошковић, мр Петар Вујошевић

ЛИКОВНА КУЛТУРА
за први разред основне школе

Прво издање, 2018. година

Издавач
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
Београд, Обилићев венац 5
www.zavod.co.rs

Ликовни уредник
мр Бранислав Николић

Илустрације
Тања Стевановић и Сергей Туцаков

Дизајн
мр Бранислав Николић

Фотографије
Depositphotos, студио „Витамин“ и архива Завода за уџбенике

Лектор
Јелка Јовановић

Коректор
Татјана Зорић

Графички уредник
Томислав Радовић

Обим: 7 штампарских табака
Формат: 20,5 x 28,5 cm
Тираж: 2000 комада
Рукопис предат у штампу јула 2018. године.
Штампање завршено јула 2018. године.
Штампа: „Мобид“, Лозница